

Seznam příloh

Příloha 1 – Ukázka kódování přepisu diskuse ohniskových skupin

Příloha 1

FG02SET04: Heslovitě *všichni*, to znamená třídní učitel, výchovnej poradce (za) poradenskéj tým školy, zástupci, ředitel, asistenti pedagoga, opravdu všichni jako jo, rodiče, jako jako všichni pedagogický pracovníci. Ba i uklízečky, školníci jako jo. Prostě jsme to (-) všichni. ①

M: Můžeme. No, nebo mohli byste ještě to nějak třeba konkretizovat, rozvést tu formu, jestli jsou to nějaké organizované pravidelné schůzky nebo jak to vlastně celé jako probíhá?

FG02SET04: Jak? No, v podstatě, vždyť oni se učí, mají předměty a v podstatě skoro v každým předmětu se dostanete na téma jakoby zaměstnání nebo jako k čemu to je. To znamená jako jasně, můžeme se bavit, že teda jistě v tom 8., 9., 10. ročníku. To jsou ty setkání, o kterých tady všichni mluvíme, ale já myslím, že tady zaznělo, že to je fakt od první třídy, kdy neustály jsou přesahy na to, že jedno z největších štěstí, který člověka může v životě potkat, je, pokud najde zaměstnání, který ho bude těšit, kterým vlastně bude užitečný tý komunitě a že to je jeden ze základních pilířů života jako jo. To znamená, jako když se bavíme s dětma, my vždy říkáme, že jakoby hlavní činnost v dospělosti je práce. Jo. Takže tak. ②

M: Děkuju.

FG02SET05: Já teda musím říct, že když už děti přijdou potom na ten druhý stupeň, tak samozřejmě to, co říkal pan [redacted] a když pak přijdou ty děti na druhý stupeň, tak tam už s nimi jakoby pracuju intenzivně v rámci teda nejen toho výchovného poradenství, toho kariérového, ale snažím se do toho začlenit i víc rodiče a třídní učitele v tom smyslu, že když už potom mají třídní schůzky, které u nás probíhají spíš takovou formou posezení u, když to fěknu, kulatého stolu, kde je třeba občerstvení, káva, čaj. Takže to není předání jakoby pouze o hodnocení žáka, prospěchu a chování, ale spíše takové to popovídání si o škole, kam ta škola směřuje a jak ty žáky třeba připravuje na ten vstup do toho svého pobudoucího povolání. Takže tam se snažím hodně jakoby podchytit ty rodiče, protože kolikrát ty rodiče se snaží směřovat i to dítě někam, kde mu stavi cíl a které to dítě třeba nikdy nedosáhne a někdy se rozcházejme, opravdu i třídní učitel, ale rodič to někdy slyšet nechce. Takže fakt tam je někdy ta podpora i velká, ne vždycky se nám to také samozřejmě podaří a pak to dítě selže na té následně škole, na tom odborném učiliště, ale aby ty rodiče byli fakt jako vtažený, aby vůbec věděli, kam třeba to dítě bude vhodné nasměrovat, jak hodně mu bude bránit jeho handicap, jaké jsou tedy třeba další pracovníště možné a podobně. Takže opravdu říkám vždycky, že to je hodně důležité tam mít toho rodiče. ①

M: Takže tohle je hodně teda o komunikaci. Třídní učitel, rodič.

FG02SET04: Je, já když začínám s téma dětma, tak už někde na tom druhém stupni, v té šesté třídě třeba si píšou takové to první, čím by chtěl být apod. a postupně se dostáváme do té deváté třídy anebo s téma středoškolákama samozřejmě taky. Někomu to zůstane to rozhodnutí, u někoho se to změní v průběhu života, někdo chce jít ve šlépějích svého otce, takže to se to snažíme nějak podpořit. Snažíme se najít nějakou vhodnou, potom třeba i exkurzi, kde třeba jdeme tam, kde ten rodič pracuje. Ale jak říkám, někde někde to opravdu na tu podporu je. Někde to vychází, ale někdy jsou rodiče sami ty, kteří nám to zařiznou. ②

M: Jasně. A tady to, jak jste říkala to, že si vlastně píšou ty svoje nějaké sny nebo představy, to se děje jako v běžných předmětech? To je vlastně součást...

FG02SET05: Je to volba povolání, je to volba povolání, ale někde třeba ty děti přicházejí i individuálně s rodičema, takže máme i individuální konzultace, kde třeba to pak probíráme. Takže tak jednou do měsíce se scházím třeba s rodičema. Není to tak, že je to stále stejný rodič to ne, ale tu možnost mají. Děti, které nejsou schopné psát, jsou schopné v komunikaci, tak je to tak, že ty dotazníky spíš vyplňuju já nebo třeba někdy rodiče. Je to takové informativní pro mě, než že bych zahlcovala nějakou formou dotazníkovou, to ne, ale spíš ta představa, která tam je. Někdy ji rozvineme, někdy ji nerozvineme. Někdy se to podaří, někdy, jak říkám ne, někde opravdu ty děti selžou na nastávající škole, do které pak přichází. Jak říkám, je to náročné s tou minoritní skupinou, která už po generace je nezaměstnaná a tam něco tvrdit o zaměstnání. No a aby to dítě navštěvovalo nějakou školu, vyučilo se a pak přineslo nějaké finance domů. Je někde opravdu úplně bezpředmětné.

M: Jo, Děkuju.

FG02SET04: Já se teda omlouvám, já vás budu muset opustit. Moc mě těšilo. Přeju hodně pedagogického optimismus, krásný zbytek lásky času, máje a krásného června. Krásný prázdniny a hodně úspěchů. Těšilo mě, hezkej večer.

TS: Moc děkujeme.

M: Moc děkujeme.

FG02SET05: Na shledanou.

M: Jo, tak já bych zeptala, jestli ještě někdo další z kolegyň má nebo by mohl popsat vlastní praxi, jak se tohleto děje u nich, u vás.

FG02SET02: U nás ve speciální třídě se tomu intenzivně intenzivněji věnujeme přibližně od sedmé třídy, kdy děti ze speciálních tříd nastupují do druhého stupně. A děláme to v rámci pracovních činností, kdy se snažím i s těmi dětmi více pracovat v tom reálném životě. Takže opravovávám na školním pozemku záhony, chodíme prát, děti chodí žehlit, do kuchyňky chodíme vařit, chodíme šít, máme šicí dílno, takže spoustu těch činností pletení, háčkování si ty děti ze speciálních tříd si to zkusí, aby věděly, co to obnáší.

M: Přesně a pak je zase asi role těch učitelů, aby teda věděli, k čemu to dítě inklinuje. Jo v tom vlastně ta provázanost s tím plánováním je teda. Tak ještě někdo?

FG02SET03: No já bych možná k tomu měla ještě jednu poznámku. Nám se osvědčuje to, když na těch schůzkách, které pořádáme pro rodiče i společně, takže se sejdou třeba matky, které vidí to, že ten druhý žák, že i když jako neumí číst, neumí třeba psát, ale pujde na tu praktickou školu dvouletou, že to vůbec nevádí a že je ten tahoun zase ještě ta další matka. Kde si sdílejí ty rodiče, že je hrozně důležité to sdílení těch rodičů, takže proto ty schůzky pořádáme. My se s těmi rodiči vlastně vidáme dennodenně a oni si tak jako povídají mezi sebou, už když ty děti vyzvedávají a myslím si, že tam je to velký téma. Kam teda dál? Tam si to doporučují i, co s nimi bude dál. A nemají takový ten strach jako oslovit třeba nějakou tu organizaci, kam to dítě by mohlo dál. Taky se setkáváme s tím, že si myslí, že to ty děti nezvládnou, oni zvládnou, to jsou ty opečovávající rodiny nebo rodiče a matky. Takže jako zbavit je toho strachu, to je taky ta práce třídního učitele, asistenta, celého toho týmu pedagogického, které se které, se o to dítě stará a zbavit je toho strachu, poslat je dál. Prostě se nebát

říkala, ale momentálně teda opravdu pracuje. Je to tak 10 let, co odešla od nás ze školy. Takže se to, tam je to, tam je to bezva. To se nám povedlo.

M: A můžu se zeptat jestli byste teda mohla nějak shrnout, kde vlastně vidíte příčiny toho úspěchu? Bylo to nějak v podpoře toho chráněného zaměstnávání nebo v čem?

FG02SET05: Bylo to v podpoře rodiny stoprocentně. Teda tam si myslím, že to byl, je velký podíl toho. Potom vím, že to byli kamarádi, kteří s ní odcházeli, nebo spolužáci, kteří s ní odcházeli na tu praktickou školu dvouletou od nás, takže zřejmě v tom roce myslím, že odcházelo asi tři nebo čtyři žáci, takže to byla taky velká motivace. A i to, že, jo mluvila o Kubovi ještě, který taky působí v tom v tom chráněném zaměstnání. Takže si myslím, že tahounem byly i ty, i ty spolužáci, u kterých věděla, že to jde. A vlastně podporovali se navzájem a potom samozřejmě asi kvalita té služby a to podpora a ta podpora dál v tom, že a to vím, že s ní docházela nějaká slečna jako nejdřív v tom podporovaném zaměstnání. A tam je ale velký rozdíl, že jo podporované a chráněné a ta kontrola, kontrola toho asistenta, že prostě ten člověk není puštěný do té, do toho zaměstnání jen tak. Tak teď jsme ti tady sehnali místo, a ty si tady pracuj, ale důležitá je ta kontrola nebo ta asistence pan nějakého toho asistenta, který pomáhá a řeší problémy na tom pracovišti konkrétně.

M: Děkuju.

FG02SET05: Tak my máme chlapce [redacted] který skončil dva roky Praktickou školu dvouletou a nastoupil do chráněné dílny v [redacted]. Je to asi pět km od jeho bydliště a naučil se dojíždět sám. Byl to chlapec, který byl v dolním pásmu lehkého mentálního postižení. Naučil se dojíždět i autobusem. Tam pomohla ta agentura [redacted] která ho zacvičila, že od svého bydliště s ním šla k autobusu. On se naučil na čtvrté zastávce nebo na páté zastávce vystoupit, což je strašně fajn, protože ono je to v blízkosti té chráněné dílny. A pak zase pracuje na čtyři hodiny na snížené úvazek a po čtyřech hodinách odjíždí zase z té zastávky a domů. Tam byla velkou podporou i matka, protože je to velmi schopná paní, která chtěla, aby ten [redacted] někde nastoupil, aby začal pracovat. Navíc to byl ještě chlapec hodně jakoby úzkostný, který se necítil dobře v kolektivu. Spíš jako by byl takový, bych řekla, jako když byla přestávka ve třídě, stranil se od dětí, rád si třeba četl nebo si prohlížel nějaké časopisy různé barevné. Ale tak jako byl spokojený. Stačilo mu pozorovat ten ruch v té třídě. Ta třída ho brala. Byl byl vlastně jako by tímhle tím byl ten kamarádský. Ty děti ho bral jako kamarádský. No a musím říct, že jsme byli hrozně rádi, že to u něj vyšlo, že byla ta možnost ho tam zaměstnat a teď už tam pracuje druhý rok, druhý rok. Ale je to, jak jsem říkala, to chráněné pracoviště. Ta práce je variabilní s tím, že vždy přijde nějaký výrobek, jakoby jednotlivé dílny a oni skládají různé do krabiček. Takže je to činnost v sedě, ale ať přijde cokoliv, kdyby balili, já nevím tampony, šrouby apod., prostě co sežene zaměstnavatel ta to zrovna ty děti vykonávají nebo ty, ten [redacted], pak jsme měli [redacted]. Ta nastoupila do čokoládovny [redacted]. Fungovalo to, ale fungovalo to jenom tři měsíce, přestože se jí to líbilo a byla spokojená. Ta čokoládovna je spojená i s kavárnou, takže ona byla chvíli u výroby čokolády nebo chvíli byla v té kavárně, ale pak to prostě sama ukončila. Přestože byla spokojená, tak skončila. A ještě máme chlapce [redacted] který ukončil Praktickou školou dvouletou, ale to už je asi tak pět let zpátky. A protože to byl chlapec, který je i v chráněném bydlení, je to bydlení, kde dřív to byl vlastně jakoby ústav a pak se dostávaly tyhle klienti třeba po dvouh běžně do veřejnosti, do panelových domů. Takže on bydlí s kamarádem, vychovatel tam dochází tak dvakrát denně, prostě